ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 30ής Απριλίου 1998 *

Στην υπόθεση C-230/96,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του cour d'appel de Douai (Γαλλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Cabour SA et Nord Distribution Automobile SA

και

Arnor «SOCO» SARL,

παρισταμένων των **Automobiles Peugeot SA και Automobiles Citröen SA,**

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ καθώς και ορισμένων διατάξεων των κανονισμών (ΕΟΚ) 123/85 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 1984, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ, σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών διανομής και εξυπηρέτησης των πελατών πριν και μετά την πώληση αυτοκινήτων οχημάτων (ΕΕ 1985, L 15, σ. 16), και (ΕΚ) 1475/95 της Επιτροπής, της 28ης Ιουνίου 1995 (ΕΕ L 145, σ. 25),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους H. Ragnemalm, πρόεδρο τμήματος, R. Schintgen (εισηγητή), G. F. Mancini, P. J. G. Kapteyn και G. Hirsch, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Tesauro
γραμματέας: D. Louterman-Hubeau, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Arnor «SOCO» SARL, εκπροσωπουμένη από τους Henri-Patrick Bednarski, δικηγόρο Λίλλης, Pierre Demolin και Yves Brulard, δικηγόρους Mons και Παρισιού, και Miguel Troncoso Ferrer, δικηγόρο Βρυξελλών και Pampelune,

— η Automobiles Peugeot SA και η Automobiles Citroën SA, εκπροσωπούμενες από τον Xavier de Roux και τη Marie-Pia Hutin, δικηγόρους Παρισιού, και Jacques Loesch, δικηγόρο Λουξεμβούργου,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπουμένη από την Catherine de Salins, υποδιευθύντρια της Διευθύνσεως Νομικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τη Régine Loosli-Surrans, chargé de mission στην ίδια διεύθυνση,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένη από τον Francisco Enrique González Diaz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, και τον Guy Charrier, δημόσιο υπάλληλο απεσπασμένο στην υπηρεσία αυτή,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Arnor «SOCO» SARL, της Automobiles Peugeot SA και της Automobiles Citroën SA, της Γαλλικής Κυβερνήσεως και της Επιτροπής, κατά τη συνεδρίαση της 25ης Σεπτεμβρίου 1997,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 16ης Δεκεμβρίου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 20ής Ιουνίου 1996, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Ιουλίου 1996, το cour d'appel de Douai υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ καθώς και ορισμένων διατάξεων των κανονισμών (ΕΟΚ) 123/85 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 1984, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ, σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών διανομής και εξυπηρέτησης των πελατών πριν και μετά την πώληση αυτοκινήτων οχημάτων (ΕΕ 1985, L 15, σ. 16), και (ΕΚ) 1475/95 της Επιτροπής, της 28ης Ιουνίου 1995 (ΕΕ L 145, σ. 25).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο εκδικάσεως αγωγής εξ αθεμίτου ανταγωνισμού που άσκησαν η Cabour SA (στο εξής: Cabour) και η Nord Distribution Automobile SA (στο εξής: Nord Distribution Automobile), υποστηριζόμενες από τις Automobiles Peugeot SA (στο εξής: Peugeot) και Automobiles Citroën SA (στο εξής: Citroën), κατά της Arnor «SOCO» SARL (στο εξής: Arnor).

Η διαφορά της κύριας δίκης

3 Η Cabour και η Nord Distribution Automobile είναι, αντίστοιχα, αποκλειστικοί αντιπρόσωποι των εταιριών κατασκευής αυτοκινήτων Citroën και Peugeot στο Douai. Θεωρώντας ότι η Arnor, η οποία δεν ανήκει σε κανένα δίκτυο διανο-

μής κάποιου κατασκευαστή αυτοκινήτων, κατέστη ένοχη πράξεων αθέμιτου ανταγωνισμού και παράνομης και ψευδούς διαφημίσεως πωλώντας επίσης καινουργή αυτοκίνητα μάρκας Citroën και Peugeot, η Cabour και η Nord Distribution Automobile άσκησαν αγωγή ενώπιον του tribunal de commerce de Douai ζητώντας να υποχρεωθεί η Arnor να τους καταβάλει αποζημίωση και να της απαγορευθεί η συνέχιση της δραστηριότητάς της.

4 Με απόφαση της 16ης Ιουνίου 1994, το tribunal de commerce de Douai απέρριψε τα αιτήματα των εναγουσών της κύριας δίκης για τον λόγο ότι οι συμβάσεις αποκλειστικής αντιπροσωπείας αυτοκινήτων Peugeot και Citroën ήσαν ασυμβίβαστες προς τον κανονισμό 123/85, οπότε δεν μπορούσαν να αντιταχθούν στην Arnor.

5 Η Cabour και η Nord Distribution Automobile άσκησαν έφεση κατά της αποφάσεως αυτής, υποστηρίζοντας ότι για τις φερόμενες πράξεις αθέμιτου ανταγωνισμού της Arnor μπορούσαν να επιβληθούν κυρώσεις βάσει του εθνικού δικαίου.

6 Η Arnor αντέτεινε ότι η αγωγή εξ αθεμίτου ανταγωνισμού έπρεπε να απορριφθεί διότι οι έχουσες την αντιπροσωπεία εταιρίες δεν είχαν αποδείξει ότι το δίκτυο διανομής τους ήταν νόμιμο από πλευράς κοινοτικού δικαίου.

7 Εκτιμώντας ότι η λύση της ενώπιόν του εκκρεμούς διαφοράς εξαρτάται από την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, το cour d'appel de Douai αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει ο κανονισμός 123/85 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 12ης Δεκεμβρίου 1984, που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ, την έννοια ότι η προβλεπομένη από

το άρθρο 1 του κανονισμού απαλλαγή ισχύει για τη σύμβαση αποκλειστικής αντιπροσωπείας η οποία έχει συναφθεί μεταξύ ενός κατασκευαστή αυτοκινήτων και του αντιπροσώπου, όταν η σύμβαση αυτή:

α) δεν αναφέρει λεπτομερώς τους "αντικειμενικούς λόγους" περί των οποίων γίνεται μνεία στο άρθρο 5, παράγραφος 2, σημείο 1, στοιχεία α' και β', και στην παράγραφο 3 του εν λόγω άρθρου του κανονισμού αυτού·

β) αποκλείει κάθε δυνατότητα του αντιπροσώπου, εκτός αν αποδεικνύεται η ύπαρξη αντικειμενικών λόγων μη υφισταμένων κατά τη σύναψη της συμβάσεως, να πωλεί καινουργή αυτοκίνητα, τα οποία προμηθεύεται από άλλους εκτός του κατασκευαστή, ακόμα και εντός εμπορικών εκμεταλλεύσεων χωριστών από εκείνες όπου διατίθενται τα αποτελούντα το αντικείμενο της συμβάσεως προϊόντα (αυτή η ρήτρα πρέπει να εξεταστεί σε συνάρτηση με την ερμηνεία των διατάξεων των άρθρων 3, σημείο 3, και 5, παράγραφος 2, του κανονισμού)·

γ) θέτει στόχο πωλήσεων, βάσει του οποίου ο αντιπρόσωπος αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλλει κάθε προσπάθεια για να πωλήσει, κατά τη διάρκεια κάθε έτους, συγκεκριμένο αριθμό αυτοκινήτων που αποτελούν το αντικείμενο της ως άνω συμβάσεως, ο οποίος, εφόσον δεν προσδιορίζεται με συμφωνία μεταξύ των μερών, καθορίζεται από τον κατασκευαστή με βάση τις προβλέψεις στις οποίες προβαίνει ο ίδιος ή με βάση τα κριτήρια τα οποία καθορίζει ο ίδιος, με τη διευκρίνιση ότι, αν δεν έχει πραγματοποιηθεί το 90 % των 7/11 του επιδιωκομένου όγκου πωλήσεων μέχρι τις 31 Αυγούστου κάθε έτους και αν το "ποσοστό συνολικής διεισδύσεως" των αποτελούντων το αντικείμενο της συμβάσεως αυτοκινήτων στη συμφωνηθείσα περιφέρεια, εκτιμώμενο στις 31 Ιουλίου κάθε έτους, είναι κατώτερο κατά 15 % έως 45 %, ανάλογα με τη συγκεκριμένη περιφέρεια, από το εθνικό ποσοστό διεισδύσεως των ιδίων αυτοκινήτων, ο κατασκευαστής μπορεί να μεταβάλει, κατόπιν σχετικής ειδοποιήσεως τρεις ή έξι μήνες νωρίτερα, τη συμφωνηθείσα περιφέρεια ή/και να αφαιρέσει από τον αντιπρόσωπο την αποκλειστικότητα όσον αφορά την εγκατάσταση ή να καταγγείλει τη σύμβαση αντιπροσωπείας (οι ρήτρες αυτές πρέπει να εξεταστούν σε συνάρτηση με την ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 1, σημείο 3, και του άρθρου 5, παράγραφος 2, σημεία 2 και 3, του κανονισμού);

2) Έχει ο κανονισμός 1475/95 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 28ης Ιουνίου 1995, που αντικατέστησε τον προαναφερθέντα κανονισμό 123/85, την έννοια ότι καλύπτεται από την προβλεπόμενη στο άρθρο 1 απαλλαγή η σύμβαση αποκλειστικής αντιπροσωπείας, η οποία περιλαμβάνει ρήτρες όπως αυτές που διαλαμβάνονται ανωτέρω στο ερώτημα 1, σημεία β' και γ', αν ληφθούν υπόψη, αντιστοίχως, οι διατάξεις του άρθρου 3, σημείο 3, και του άρθρου 4, παράγραφος 1, σημείο 3, του κανονισμού 1475/95, σε συνδυασμό με το άρθρο 5, παράγραφος 2, σημεία 2 και 3, και παράγραφος 3;

3) Εφόσον οι κανονισμοί 123/85 και 1475/95 δεν μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η προβλεπόμενη από αυτούς απαλλαγή καλύπτει τις συμβάσεις αντιπροσωπείας που περιγράφονται στα δύο πρώτα ερωτήματα, έχει το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ την έννοια ότι το δίκτυο αποκλειστικής διανομής ενός κατασκευαστή αυτοκινήτων, το οποίο στηρίζεται σε τέτοιες συμβάσεις αντιπροσωπείας όσον αφορά ολόκληρο το έδαφος ενός κράτους μέλους, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της απαγορεύσεως την οποία επιβάλλει το άρθρο αυτό;»

Το κανονιστικό πλαίσιο

8 Το άρθρο 1 του κανονισμού 123/85, καθώς και το άρθρο 1 του κανονισμού 1475/95 που αντικατέστησε τον κανονισμό 123/85 από την 1η Οκτωβρίου 1995, εξαιρούν από την απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης τις συμφωνίες με τις οποίες ένας προμηθευτής αναθέτει σε εγκεκριμένο μεταπωλητή να προωθήσει τη διανομή των προϊόντων που αποτελούν το αντικείμενο της συμβάσεως εντός συγκεκριμένου εδάφους και αναλαμβάνει την υποχρέωση να προμηθεύει μόνον αυτόν, εντός αυτού του εδάφους, με αυτοκίνητα οχήματα και τα ανταλλακτικά τους.

9 Σύμφωνα με το άρθρο 3, σημείο 3, του κανονισμού 123/85, η απαλλαγή που χορηγείται με το άρθρο 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης ισχύει επίσης όταν η υποχρέωση που αναφέρεται στο άρθρο 1 συνδυάζεται με την υποχρέωση του διανομέα «να μην πωλεί καινουργή αυτοκίνητα οχήματα που ανταγωνί-

ζονται τα προϊόντα της συμφωνίας και να μην πωλεί καινουργή αυτοκίνητα οχήματα που προσφέρονται από άλλους πλην του κατασκευαστή σε εμπορικές εκμεταλλεύσεις όπου προσφέρονται τα προϊόντα της συμφωνίας».

10 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, σημείο 3, του ιδίου κανονισμού προβλέπει ότι η απαλλαγή καλύπτει επίσης την ανάληψη υποχρεώσεως με την οποία ο διανομέας υποχρεούται «να καταβάλλει προσπάθεια να πωλεί στη συμφωνημένη περιοχή κατά τη διάρκεια καθορισμένης χρονικής περιόδου έναν ελάχιστο αριθμό προϊόντων της συμφωνίας, αριθμό που καθορίζει ο προμηθευτής βάσει εκτιμήσεων για τις προβλεπόμενες πωλήσεις του διανομέα, αν οι συμβαλλόμενοι δεν συμφωνούν στο θέμα αυτό».

11 Το άρθρο 5, παράγραφοι 2, 3 και 4, του κανονισμού 123/85 έχει ως εξής:

«2. Στην περίπτωση κατά την οποία ο διανομέας έχει αναλάβει τις υποχρεώσεις (...) για τη βελτίωση της δομής της διανομής και της εξυπηρέτησης των πελατών πριν και μετά την πώληση, η απαλλαγή του άρθρου 3, σημεία 3 και 5, εφαρμόζεται στην υποχρέωση να μην πωλεί καινουργή οχήματα άλλα πέραν των αυτοκινήτων οχημάτων της σειράς των προϊόντων που αναφέρεται στη συμφωνία, ή να μην συνάπτει γι' αυτά συμφωνίες διανομής και εξυπηρέτησης πελατών και μετά την πώληση, υπό τον όρο:

1) ότι οι συμβαλλόμενοι:

α) συμφωνούν ότι ο προμηθευτής δέχεται να αποδεσμεύσει τον διανομέα από τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3, σημεία 3 και 5, εφόσον ο διανομέας αποδεικνύει ότι υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι·

β) συμφωνούν ότι ο προμηθευτής διατηρεί το δικαίωμα να συνάπτει συμφωνίες διανομής και εξυπηρέτησης πελατών που αφορούν τα προϊόντα της συμφωνίας με ορισμένες άλλες επιχειρήσεις που ασκούν τη δραστηριότητά τους στη συμφωνημένη περιοχή, ή να τροποποιεί τη συμφωνημένη περιοχή, μόνο στην περίπτωση που αποδεικνύει ότι υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι·

2) ότι η διάρκεια της συμφωνίας είναι τουλάχιστον τέσσερα έτη ή ότι η προθεσμία τακτικής καταγγελίας της συμφωνίας αορίστου διαρκείας είναι τουλάχιστον ένα έτος για τους δύο συμβαλλόμενους, εκτός αν,

— ο προμηθευτής είναι υποχρεωμένος, βάσει νόμου ή βάσει ιδιαιτέρων συμφωνιών, να καταβάλει ανάλογη αποζημίωση κατά τη λήξη της συμφωνίας, ή

— πρόκειται για την πρώτη ένταξη του διανομέα στο δίκτυο διανομής και για την πρώτη διάρκεια της συμφωνίας ή για την πρώτη δυνατότητα τακτικής καταγγελίας της συμφωνίας·

3) ότι κάθε συμβαλλόμενος είναι υποχρεωμένος να πληροφορήσει τον άλλο τουλάχιστον έξι μήνες πριν από τη λήξη της συμφωνίας, ότι δεν επιθυμεί να παρατείνει την ισχύ ληξιπροθέσμου συμφωνίας.

3. Ένα συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να επικαλεσθεί αντικειμενικούς λόγους, κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, που τα μέρη καθόρισαν λεπτομερώς κατά τη σύναψη της συμφωνίας, μόνο όταν αυτοί εφαρμόζονται χωρίς διάκριση σε ανάλογες περιπτώσεις σε επιχειρήσεις του συστήματος διανομής.

4. Το δικαίωμα του συμβαλλόμενου για έκτακτη καταγγελία της συμφωνίας δεν θίγεται από τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση απαλλαγής που προβλέπονται στον παρόν άρθρο.»

12 Η διατύπωση των αντιστοίχων άρθρων του κανονισμού 1475/95 διαφέρει της διατυπώσεως του κανονισμού 123/85.

13 Έτσι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3, σημείο 3, του κανονισμού 1475/95, η απαλλαγή εξακολουθεί να ισχύει ως προς την υποχρέωση να μην πωλεί καινουργή αυτοκίνητα οχήματα που προσφέρουν άλλοι πλην του κατασκευαστή στα ίδια σημεία πώλησης, αλλά διευκρινίζεται ότι η πώληση καινουργών αυτοκινήτων άλλης μάρκας επιτρέπεται αν πραγματοποιείται «σε χωριστά σημεία πώλησης που υπάγονται σε χωριστή διαχείριση από διαφορετικό νομικό πρόσωπο, έτσι ώστε να αποκλείεται οποιαδήποτε σύγχυση ως προς τα σήματα».

14 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, σημείο 3, του ιδίου κανονισμού προβλέπει ότι δεν κωλύει την απαλλαγή η υποχρέωση του διανομέα «να καταβάλλει προσπάθεια να πωλεί στη συμφωνημένη περιοχή κατά τη διάρκεια καθορισμένης χρονικής περιόδου έναν ελάχιστο αριθμό προϊόντων της συμφωνίας, που καθορίζεται από τα μέρη από κοινού ή, σε περίπτωση διαφωνίας σχετικά με τον ελάχιστο αριθμό προϊόντων της συμφωνίας προς πώληση κατ' έτος, από τρίτο εμπειρογνώμονα, λαμβανομένων κυρίως υπόψη των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν στην περιοχή αυτή, καθώς και των προβλεπομένων εκτιμήσεων πωλήσεων για την περιοχή αυτή και σε εθνικό επίπεδο».

15 Το άρθρο 5, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 1475/95 ορίζει:

«2. Στην περίπτωση κατά την οποία ο διανομέας έχει αναλάβει τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, για τη βελτίωση της δομής της διανομής, των υπηρεσιών πώλησης και της εξυπηρέτησης μετά την πώληση, η απαλλαγή εφαρμόζεται υπό τον όρο:

(...)

2) ότι η διάρκεια της συμφωνίας είναι τουλάχιστον πενταετής ή ότι η προειδοποιητική προθεσμία τακτικής καταγγελίας της συμφωνίας αορίστου χρόνου είναι τουλάχιστον δύο έτη και για τους δύο συμβαλλόμενους· η προθεσμία αυτή μειώνεται σε ένα έτος τουλάχιστον:

— αν ο προμηθευτής είναι υποχρεωμένος, βάσει νόμου ή βάσει ιδιαιτέρων συμφωνιών, να καταβάλει εύλογη αποζημίωση κατά τη λύση της συμφωνίας ή

— αν πρόκειται για την είσοδό του στο δίκτυο και για την πρώτη συμφωνηθείσα διάρκεια της συμφωνίας ή την πρώτη δυνατότητα τακτικής καταγγελίας·

3) ότι κάθε συμβαλλόμενος είναι υποχρεωμένος να πληροφορήσει τον άλλο, τουλάχιστον έξι μήνες πριν από τη λήξη της συμφωνίας, ότι δεν επιθυμεί να παρατείνει συμφωνία ορισμένου χρόνου.

3. Οι όροι απαλλαγής που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 δεν προδικάζουν:

— το δικαίωμα του προμηθευτή να καταγγείλει τη συμφωνία τηρώντας προειδοποιητική προθεσμία τουλάχιστον ενός έτους σε περίπτωση ανάγκης για αναδιοργάνωση του συνόλου ή ουσιώδους τμήματος του δικτύου,

— το δικαίωμα ενός μέρους για έκτακτη καταγγελία της συμφωνίας λόγω αθέτησης από τον αντισυμβαλλόμενο των ουσιωδών υποχρεώσεών του.

Σε κάθε περίπτωση, οι συμβαλλόμενοι οφείλουν σε περίπτωση διαφωνίας να αποδεχθούν ένα σύστημα ταχέος διακανονισμού της αντιδικίας, όπως η προσφυγή σε τρίτο εμπειρογνώμονα ή σε διαιτητή, υπό την επιφύλαξη του δικαιώματος των μερών για προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου σύμφωνα με τις εφαρμοστέες διατάξεις του εθνικού δικαίου.»

Επί του παραδεκτού

16 Η Γαλλική Κυβέρνηση, η Επιτροπή καθώς και η Peugeot και η Citroën αμφισβήτησαν τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων για τη λύση της διαφοράς της κύριας δίκης ενόψει των αποφάσεων της 15ης Ιανουαρίου 1996, C-226/94, Grand garage albigeois κ.λπ. (Συλλογή 1996, σ. I-651), και C-309/94, Nissan France κ.λπ. (Συλλογή 1996, σ. I-677), από τις οποίες προκύπτει ότι ο κανονισμός 123/85 αφορά μεν τις συμβατικές σχέσεις μεταξύ των προμηθευτών και των εγκεκριμένων διανομέων τους, αντιθέτως, όμως, δεν αποσκοπεί στη ρύθμιση της δραστηριότητας των τρίτων που μπορούν να αναπτύξουν δραστηριότητα στην αγορά εκτός του κυκλώματος των συμφωνιών διανομής.

17 Το ίδιο αυτό συμπέρασμα ισχύει εν προκειμένω, δεδομένου ότι η υπόθεση της κύριας δίκης δεν αφορά διαφορά μεταξύ ενός προμηθευτή και του διανομέα του, αλλά αγωγή ασκηθείσα από εγκεκριμένους αντιπροσώπους κατά μεταπωλητή ανεξαρτήτου έναντι των επισήμων δικτύων.

18 Η Γαλλική Κυβέρνηση προσθέτει ότι, εν πάση περιπτώσει, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα σχετικά με την ερμηνεία του κανονισμού 1475/95, δεδομένου ότι τα πραγματικά περιστατικά στα οποία οφείλεται η απόφαση περί παραπομπής συντελέστηκαν όταν ίσχυε μόνον ο κανονισμός 123/85.

19 Ως προς την ερμηνεία των διατάξεων του κανονισμού 123/85, το cour d'appel de Douai φρονεί ότι το συμβατό των ρητρών που αμφισβητούνται από την εναγομένη της κύριας δίκης προς τον κανονισμό αυτόν αποτελεί προϋπόθεση

για την έκβαση της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί. Πρώτον, η απόφαση κατά της οποίας ασκήθηκε η έφεση εξέτασε το πρόβλημα αυτό και κατέληξε στη διαπίστωση ότι οι ρήτρες ήσαν ασύμβατες προς τον κανονισμό. Δεύτερον, το ερώτημα αν η κατάσταση των αντιπροσώπων προστατεύεται νομικώς έναντι των μη εγκεκριμένων μεταπωλητών θα μπορούσε να είναι καθοριστικό για το αντιτάξιμο των συμβάσεων αποκλειστικής αντιπροσωπείας στους τρίτους. Ελλείψει μιας τέτοιας προστατευομένης καταστάσεως, πολύ δύσκολα θα ευδοκιμούσε η αγωγή εξ αθεμίτου ανταγωνισμού.

20 Ως προς τις διατάξεις του κανονισμού 1475/95, το cour d'appel de Douai κρίνει αναγκαία την ερμηνεία του, εφόσον με την αγωγή εξ αθεμίτου ανταγωνισμού δεν επιδιώκεται μόνον η αποκατάσταση της προκληθείσας ζημίας κατά τον χρόνο της εφαρμογής του κανονισμού 123/85, αλλά και η απαγόρευση της δραστηριότητας του ανεξάρτητου μεταπωλητή για τον μετά την έναρξη της ισχύος του κανονισμού 1475/95 χρόνο.

21 Προκειμένου το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του παραδεκτού των ερωτημάτων, πρέπει να υπομνηστεί συναφώς ότι, κατά παγία νομολογία, μόνο στα εθνικά δικαστήρια, στην κρίση των οποίων υποβάλλεται η διαφορά και τα οποία πρέπει να αναλαμβάνουν την ευθύνη της εκδοθησομένης αποφάσεως, εναπόκειται να εκτιμούν, ενόψει των ιδιαιτέρων χαρακτηριστικών κάθε υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, προκειμένου να είναι σε θέση να αποφανθούν επί της υποθέσεως, όσο και τη λυσιτέλεια των υποβαλλομένων στο Δικαστήριο ερωτημάτων. Η απόρριψη αιτήσεως εθνικού δικαστηρίου είναι δυνατή μόνον όταν είναι πρόδηλον ότι η ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου που ζητεί το δικαστήριο αυτό ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή το αντικείμενο της κύριας δίκης (βλ., ιδίως, την απόφαση της 26ης Οκτωβρίου 1995, Furlanis, C-143/94, Συλλογή 1995, σ. I-3633, σκέψη 12). Τούτο όμως δεν συμβαίνει στην παρούσα υπόθεση.

22 Πράγματι, αφενός, το αιτούν δικαστήριο εξήγησε επαρκώς ότι, ακόμη και αν οι συμβάσεις αποκλειστικής αντιπροσωπείας αυτοκινήτων οχημάτων δεν είναι αντιτάξιμες στους τρίτους δυνάμει των αποφάσεων Grand garage albigeois κ.λπ. και Nissan France κ.λπ., που προπαρατέθηκαν, η έκβαση αγωγής εξ αθεμίτου ανταγωνισμού στο πλαίσιο του εθνικού του δικαίου μπορεί να εξαρτάται από το κύρος των εν λόγω συμβάσεων από πλευράς κανονισμού 123/85.

23 Αφετέρου, η ανάγκη να υποχρεωθεί ενδεχομένως η εναγομένη της κύριας δίκης να παύσει τις δραστηριότητές της στο μέλλον αρκεί προς δικαιολόγηση της ερμηνείας των συναφών διατάξεων του κανονισμού 1475/95 (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1997, C-408/95, Eurotunnel κ.λπ., Συλλογή 1997, σ. I-6315, σκέψη 24).

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να δοθεί απάντηση στα ερωτήματα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο.

Επί του πρώτου ερωτήματος

25 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν ο κανονισμός 123/85 έχει την έννοια ότι η απαλλαγή την οποία αυτός χορηγεί ισχύει επί συμβάσεως η οποία, πρώτον, δεν διευκρινίζει τους αντικειμενικούς λόγους που καθιστούν δυνατό στα συμβαλλόμενα μέρη να απαλλάσσονται από την υποχρέωση να μην ανταγωνίζονται, δεύτερον, απαγορεύει στον διανομέα να πωλεί καινουργή αυτοκίνητα οποιασδήποτε άλλης μάρκας, ακόμη και σε άλλες εμπορικές εκμεταλλεύσεις πλην εκείνων εντός των οποίων προσφέρονται τα προϊόντα της συμφωνίας, και, τέλος, επιβάλλει στον διανομέα συγκεκριμένο στόχο πωλήσεων που καθορίζεται από τον κατασκευαστή, σε περίπτωση δε που δεν επιτευχθεί ο στόχος επιβάλλονται κυρώσεις υπό τη μορφή της αλλαγής της παραχωρηθείσας περιοχής, της ανακλήσεως του αποκλειστικού δικαιώματος εγκαταστάσεως ή της καταγγελίας της συμβάσεως αντιπροσωπείας.

26 Ως προς το πρώτο σκέλος του ερωτήματος αυτού, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, σημείο 1, στοιχεία α'και β', του κανονισμού 123/85, η απαλλαγή από την υποχρέωση να μην πωλεί ο διανομέας καινουργή οχήματα άλλα πέραν των αυτοκινήτων οχημάτων της σειράς των προϊόντων που αναφέρεται στη συμφωνία και να μη συνάπτει γι' αυτά συμφωνίες διανομής και υπηρεσιών πωλήσεως και εξυπηρετήσεως μετά την πώληση εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι οι συμβαλλόμενοι προβλέπουν τη δυνατότητα απαλλαγής των αμοιβαίων υποχρεώσεών τους εφόσον αποδειχθεί η ύπαρξη αντικειμενικών λόγων.

27 Όπως ορθώς τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στην παράγραφο 22 των προτάσεών του, οι εν λόγω διατάξεις περιορίζονται στη διατύπωση της αρχής ότι οι συμβαλλόμενοι οφείλουν να προβλέπουν στις συμβάσεις τους τη δυνατότητα αποδεσμεύσεως από την υποχρέωση να μην ανταγωνίζονται αποδεικνύοντας τέτοιους αντικειμενικούς λόγους, χωρίς εντούτοις να απαιτούν όπως η σύμβαση απαριθμεί εξαντλητικώς τους λόγους τους οποίους μπορούν να επικαλεστούν.

28 Το άρθρο 5, παράγραφος 2, σημείο 1, στοιχεία α' και β', του κανονισμού 123/85 έχει, επομένως, την έννοια ότι η παρεχομένη από τον κανονισμό απαλλαγή ισχύει επί ρήτρας συμβάσεως αποκλειστικής αντιπροσωπείας, η οποία προβλέπει μόνον ότι οι συμβαλλόμενοι μπορούν να επικαλεστούν, προκειμένου να αποδεσμευθούν από τις αμοιβαίες υποχρεώσεις τους περί μη ανταγωνισμού, αντικειμενικούς λόγους, χωρίς να διευκρινίζεται σε τι μπορούν να συνίστανται οι λόγοι αυτοί.

29 Ως προς το δεύτερο σκέλος του πρώτου ερωτήματος, πρέπει να υπομνηστεί ότι το άρθρο 3, σημείο 3, του κανονισμού 123/85 επιφυλάσσει στον κατασκευαστή τη δυνατότητα να επιβάλλει στον διανομέα να μην πωλεί καινουργή αυτοκίνητα που ανταγωνίζονται τα προϊόντα της συμφωνίας και να μην πωλεί καινουργή αυτοκίνητα που προσφέρονται από άλλους κατασκευαστές σε εμπορικές εκμεταλλεύσεις όπου προσφέρονται τα προϊόντα της συμφωνίας.

30 Όμως, λαμβανομένης υπόψη της γενικής αρχής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ότι οι αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συμπράξεις απαγορεύονται, οι εξαιρετικές διατάξεις που εισάγονται με κανονισμό περί απαλλαγής κατά κατηγορία δεν μπορούν να ερμηνεύονται διασταλτικά, ώστε να επεκτείνουν τα αποτελέσματα του κανονισμού πέραν του μέτρου που είναι αναγκαίο προς προστασία των συμφερόντων που κατοχυρώνουν (απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 1995, C-70/93, Bayerische Motorenwerke, Συλλογή 1995, σ. I-3439, σκέψη 28).

31 Επομένως, η προβλεπομένη από το άρθρο 3, σημείο 3, του κανονισμού απαλλαγή δεν καλύπτει την υποχρέωση που ενδεχομένως επιβάλλεται στον αντιπρόσωπο να μην πωλεί καινουργή οχήματα που προσφέρονται από άλλους πλην του κατασκευαστή σε άλλα εμπορικά σημεία πωλήσεως πλην εκείνων όπου προσφέρονται τα προϊόντα της συμφωνίας.

32 Η ερμηνεία αυτή επιβάλλεται ακόμη και αν ο διανομέας μπορεί να επικαλεστεί αντικειμενικούς λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφος 2. Πράγματι, όπως ορθώς τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στην παράγραφο 25 των προτάσεών του, η δυνατότητα του διανομέα να επικαλεστεί αντικειμενικούς λόγους επιτρέπει μόνο στους διανομείς, εφόσον υπάρχουν βάσιμοι λόγοι, να πωλούν αυτοκίνητα οχήματα άλλης μάρκας, που δεν είναι όμως ανταγωνιστικά, ακόμη και στα σημεία πωλήσεως όπου πωλούνται τα προϊόντα της συμφωνίας. Αντιθέτως, δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι πρέπει να αποδεικνύεται η ύπαρξη αντικειμενικών λόγων για να είναι δυνατή η πώληση αυτοκινήτων προσφερομένων από άλλους πλην του κατασκευαστή σε διαφορετικά εμπορικά σημεία πωλήσεως από εκείνα όπου πωλούνται τα προϊόντα της συμφωνίας.

33 Τα άρθρα 3, σημείο 3, και 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 123/85 έχουν, επομένως, την έννοια ότι η παρεχομένη από τον κανονισμό απαλλαγή δεν ισχύει επί συμβατικής ρήτρας απαγορεύουσας, εκτός αν υφίστανται αντικειμενικοί λόγοι, στον διανομέα να πωλεί καινουργή αυτοκίνητα οποιασδήποτε άλλης μάρκας, ακόμη και σε διαφορετικά εμπορικά σημεία πωλήσεως από εκείνα όπου προσφέρονται τα προϊόντα της συμφωνίας.

34 Ως προς το τρίτο σκέλος του πρώτου ερωτήματος, πρέπει να υπομνηστεί ότι το άρθρο 4, παράγραφος 1, σημείο 3, του κανονισμού 123/85 επιτρέπει στους κατασκευαστές να υποχρεώνουν τους διανομείς να προσπαθούν να πωλήσουν εντός της συμφωνημένης περιοχής ένα ελάχιστο αριθμό προϊόντων της συμφωνίας.

35 Επομένως, αφενός, η δυνατότητα καθορισμού στόχων πωλήσεων προβλέπεται ρητώς από τον κανονισμό 123/85 και, αφετέρου, η επιβαλλομένη στον αντιπρόσωπο υποχρέωση να επιτυγχάνει έναν τέτοιο στόχο πρέπει να συνίσταται μόνο σε απλή υποχρέωση ως προς τα χρησιμοποιούμενα μέσα.

36 Πρέπει ακόμη να υπομνηστεί ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 123/85 προβλέπει προθεσμία καταγγελίας της συμφωνίας και ότι η παράγραφος 4 του ιδίου άρθρου παρέχει στα συμβαλλόμενα μέρη τη δυνατότητα να προβούν σε έκτακτη καταγγελία της συμφωνίας.

37 Επομένως, ο κανονισμός 123/85 δεν απαγορεύει να προβλέπονται κυρώσεις, στην περίπτωση κατά την οποία ο αντιπρόσωπος δεν επιτυγχάνει τον επιδιωκόμενο στόχο πωλήσεων λόγω παραβάσεως της υποχρεώσεώς του ως προς τα χρησιμοποιούμενα μέσα, οι οποίες μπορούν να φθάσουν έως την καταγγελία της συμφωνίας.

38 Επομένως, τα άρθρα 4, παράγραφος 1, σημείο 3, και 5, παράγραφος 2, σημεία 2 και 3, του κανονισμού 123/85 έχουν την έννοια ότι η παρεχομένη από τον κανονισμό απαλλαγή ισχύει επί συμβατικής ρήτρας η οποία επιβάλλει στον διανομέα συγκεκριμένο στόχο πωλήσεων και προβλέπει κυρώσεις οι οποίες μπορούν να φθάσουν έως την καταγγελία της συμβάσεως, στην περίπτωση κατά την οποία ο στόχος αυτός δεν επιτυγχάνεται, υπό τον όρο πάντως ότι ο καθορισμός του στόχου πωλήσεων συνιστά την έκφραση απλής υποχρεώσεως ως προς τα χρησιμοποιούμενα μέσα.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

39 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν οι απαντήσεις στο δεύτερο και το τρίτο σκέλος του πρώτου ερωτήματος ισχύουν επίσης για τις αντίστοιχες διατάξεις του κανονισμού 1475/95.

40 Ως προς το πρώτο σκέλος του ερωτήματος αυτού, αρκεί να υπομνηστεί ότι το άρθρο 3, σημείο 3, του κανονισμού 1475/95 προβλέπει ρητώς ότι η απαλλαγή ισχύει επί της πωλήσεως καινουργών αυτοκινήτων οχημάτων άλλης μάρκας

σε χωριστά σημεία πωλήσεως που υπάγονται σε χωριστή διαχείριση από διαφορετικό νομικό πρόσωπο, έτσι ώστε να αποκλείεται οποιαδήποτε σύγχυση ως προς τη μάρκα.

41 Τα άρθρα 3, σημείο 3, και 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1475/95 έχουν επομένως την έννοια ότι η παρεχομένη από τον κανονισμό απαλλαγή δεν ισχύει επί συμβατικής ρήτρας η οποία απαγορεύει στον διανομέα, εκτός αν υφίστανται αντικειμενικοί λόγοι, να πωλεί καινουργή αυτοκίνητα άλλης μάρκας, ακόμη και σε διαφορετικά σημεία πωλήσεως από εκείνα όπου προσφέρονται τα προϊόντα της συμφωνίας.

42 Ως προς το δεύτερο σκέλος του δευτέρου ερωτήματος, πρέπει να τονιστεί κατ' αρχάς ότι το άρθρο 5, παράγραφος 3, του κανονισμού 1475/95 προβλέπει μεν, όπως και το άρθρο 5, παράγραφος 4, του κανονισμού 123/85, το δικαίωμα συμβαλλομένου μέρους να προβεί σε έκτακτη καταγγελία της συμφωνίας, όμως το άρθρο του νέου κανονισμού διευκρινίζει ρητώς ότι το δικαίωμα αυτό γεννάται λόγω αθετήσεως από τον αντισυμβαλλόμενο μιας των ουσιωδών υποχρεώσεών του.

43 Στη συνέχεια, πρέπει να υπομνηστεί ότι το άρθρο 4, παράγραφος 1, σημείο 3, του κανονισμού 1475/95 επιβάλλει πρόσθετον όρο σε σχέση προς το ίδιο σημείο του κανονισμού 123/85. Πράγματι, για να καλύπτεται από την οικεία διάταξη, ο καθορισμός των στόχων πωλήσεων δεν πρέπει απλώς να συνιστά την έκφραση απλής υποχρεώσεως ως προς τα χρησιμοποιούμενα μέσα, αλλά πρέπει επιπλέον να τον καθορίζουν από κοινού τα συμβαλλόμενα μέρη ή, σε περίπτωση διαφωνίας, τρίτος εμπειρογνώμονας.

44 Επομένως, στο πλαίσιο του κανονισμού 1475/95, ο καθορισμός των στόχων πωλήσεων δεν μπορεί να γίνεται μονομερώς από τον κατασκευαστή.

45 Επομένως, τα άρθρα 4, παράγραφος 1, σημείο 3, και 5, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 1475/95 έχουν την έννοια ότι η παρεχομένη από τον κανονισμό απαλλαγή ισχύει επί συμβατικής ρήτρας η οποία επιβάλλει στον διανομέα συγκεκριμένο στόχο πωλήσεων και η οποία προβλέπει κυρώσεις, οι οποίες μπορούν να φθάσουν έως την καταγγελία της συμβάσεως, στην περίπτωση κατά την οποία ο στόχος αυτός δεν επιτυγχάνεται, υπό τον όρο πάντως ότι ο καθορισμός του στόχου πωλήσεων συνιστά την έκφραση απλής υποχρεώσεως ως προς τα χρησιμοποιούμενα μέσα και ότι στον καθορισμό αυτόν προέβησαν από κοινού τα συμβαλλόμενα μέρη ή, σε περίπτωση διαφωνίας, τρίτος εμπειρογνώμονας.

Επί του τρίτου ερωτήματος

46 Με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν η απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ισχύει επί συμβάσεως αντιπροσωπείας αυτοκινήτων στην περίπτωση κατά την οποία δεν ισχύει ως προς αυτήν η απαλλαγή κατά κατηγορία.

47 Πρέπει να υπομνηστεί συναφώς ότι ο κανονισμός 123/85, όπως και ο κανονισμός 1475/95, ως κανονισμοί εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης, περιορίζονται να παρέχουν στους επιχειρηματίες του τομέα των αυτοκινήτων οχημάτων ορισμένες δυνατότητες που να τους επιτρέπουν, παρά την ύπαρξη ορισμένων μορφών ρητρών αποκλειστικότητας και μη ανταγωνισμού, οι συμφωνίες τους περί διανομής, πωλήσεως και εξυπηρετήσεως μετά την πώληση να μην εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1. Εν πάση περιπτώσει, οι διατάξεις των κανονισμών περί απαλλαγής δεν επιβάλλουν στους επιχειρηματίες τη χρησιμοποίηση αυτών των δυνατοτήτων. Ούτε και έχουν ως αποτέλεσμα την τροποποίηση του περιεχομένου αυτής της συμφωνίας ή την ακυρότητά της σε περίπτωση που δεν πληρούνται όλοι οι όροι των εν λόγω κανονισμών (βλ. απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 1986, 10/86, VAG France, Συλλογή 1986, σ. 4071, σκέψη 12).

48 Όταν μια συμφωνία δεν πληροί όλες τις προϋποθέσεις που προβλέπει ένας κανονισμός περί απαλλαγής, εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, μόνον αν έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα τον αισθητό

περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και αν μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών (βλ. τις αποφάσεις της 30ής Ιουνίου 1966, 56/65, La Technique minière, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 313, και της 13ης Ιουλίου 1966, 56/64 και 58/64, Consten και Grundig κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 363).

49 Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να καθορίσει, βάσει όλων των στοιχείων που διαθέτει και λαμβάνοντας υπόψη το οικονομικό και νομικό πλαίσιο εντός του οποίου η συμφωνία εντάσσεται, αν, στην υπόθεση της οποίας έχει επιληφθεί, οι όροι αυτοί πληρούνται.

50 Πρέπει να υπομνηστεί συναφώς ότι μια συμφωνία δεν μπορεί να απομονωθεί από τις πραγματικές ή νομικές περιστάσεις που έχουν ως συνέπεια να έχει η συμφωνία ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού. Στο πλαίσιο αυτό, η ύπαρξη παρόμοιων συμβάσεων συνιστά περίσταση που μπορεί, μαζί με άλλες, να αποτελέσει ένα σύνολο που συνιστά το οικονομικό και νομικό πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει να εκτιμηθεί η σύμβαση (βλ. απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1967, 23/67, Brasserie de Haecht, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 629).

51 Στην περίπτωση κατά την οποία το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει την ακυρότητα μιας ή περισσοτέρων συμβατικών ρητρών, πρέπει να προστεθεί ότι, κατά τη νομολογία του δικαστηρίου (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση VAG France, σκέψη 14), οι συνέπειες της αυτοδικαίως επερχομένης ακυρότητας των συμβατικών ρητρών, που είναι ασυμβίβαστες προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, δεν ρυθμίζονται από το κοινοτικό δίκαιο όσον αφορά όλα τα άλλα στοιχεία της συμφωνίας ή τις άλλες υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτήν. Επομένως, στον εθνικό δικαστή εναπόκειται επίσης να κρίνει, δυνάμει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, τη σημασία και τις συνέπειες για το σύνολο των συμβατικών σχέσεων ενδεχομένης ακυρότητας ορισμένων συμβατικών ρητρών δυνάμει του άρθρου 85, πάραγραφος 2.

52 Επομένως, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί ως απάντηση ότι η απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ισχύει επί ρητρών που περιλαμβάνονται σε σύμβαση αντιπροσωπείας αυτοκινήτων στην περίπτωση

κατά την οποία αυτές δεν τυγχάνουν της κατά κατηγορία απαλλαγής, αν, λαμβάνοντας υπόψη το οικονομικό και νομικό πλαίσιο, οι ρήτρες αυτές έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα τον αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και αν μπορούν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

Επί των δικαστικών εξόδων

53 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με απόφαση της 20ής Ιουνίου 1996 το cour d'appel de Douai, αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 5, παράγραφος 2, σημείο 1, στοιχεία α' και β', του κανονισμού (ΕΟΚ) 123/85 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 1984, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ, σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών διανομής και εξυπηρέτησης των πελατών πριν και μετά την πώληση αυτοκινήτων οχημάτων, έχει την έννοια ότι η παρεχομένη από τον κανονισμό απαλλαγή ισχύει επί ρήτρας συμβάσεως αποκλειστικής αντιπροσωπείας, η οποία προβλέπει μόνον ότι οι συμβαλλόμενοι μπορούν

να επικαλεστούν, προκειμένου να αποδεσμευθούν από τις αμοιβαίες υποχρεώσεις τους περί μη ανταγωνισμού, αντικειμενικούς λόγους, χωρίς να διευκρινίζεται σε τι μπορούν να συνίστανται οι λόγοι αυτοί.

Τα άρθρα 3, σημείο 3, και 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 123/85 έχουν την έννοια ότι η παρεχομένη από τον κανονισμό απαλλαγή δεν ισχύει επί συμβατικής ρήτρας απαγορεύουσας, εκτός αν υφίστανται αντικειμενικοί λόγοι, στον διανομέα να πωλεί καινουργή αυτοκίνητα οποιασδήποτε άλλης μάρκας, ακόμη και σε διαφορετικά σημεία πωλήσεως από εκείνα όπου προσφέρονται τα προϊόντα της συμφωνίας.

Τα άρθρα 4, παράγραφος 1, σημείο 3, και 5, παράγραφος 2, σημεία 2 και 3, του κανονισμού 123/85 έχουν την έννοια ότι η παρεχομένη από τον κανονισμό απαλλαγή ισχύει επί συμβατικής ρήτρας η οποία επιβάλλει στον διανομέα συγκεκριμένο στόχο πωλήσεων και προβλέπει κυρώσεις, οι οποίες μπορούν να φθάσουν έως την καταγγελία της συμβάσεως στην περίπτωση κατά την οποία ο στόχος αυτός δεν επιτυγχάνεται, υπό τον όρο πάντως ότι ο καθορισμός του στόχου πωλήσεων συνιστά την έκφραση απλής υποχρεώσεως ως προς τα χρησιμοποιούμενα μέσα.

2) **Τα άρθρα 3, σημείο 3, και 5, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1475/95 της Επιτροπής, της 28ης Ιουνίου 1995, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών διανομής, πώλησης και εξυπηρέτησης μετά την πώληση αυτοκινήτων οχημάτων, έχουν την έννοια ότι η παρεχομένη από τον κανονισμό απαλλαγή δεν ισχύει επί συμβατικής ρήτρας η οποία απαγορεύει στον διανομέα, εκτός αν υφίστανται αντικειμενικοί λόγοι, να πωλεί καινουργή αυτοκίνητα άλλης μάρκας, ακόμη και σε διαφορετικά σημεία πωλήσεως από εκείνα όπου προσφέρονται τα προϊόντα της συμφωνίας.**

Τα άρθρα 4, παράγραφος 1, σημείο 3, και 5, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 1475/95 έχουν την έννοια ότι η παρεχομένη από τον κανονισμό απαλλαγή ισχύει επί συμβατικής ρήτρας η οποία επιβάλλει στον διανομέα συγκεκριμένο στόχο πωλήσεων και η οποία προβλέπει κυρώσεις, οι οποίες μπορούν να φθάσουν έως την καταγγελία της συμβάσεως στην περίπτωση κατά την οποία ο στόχος αυτός δεν επιτυγχάνεται, υπό τον όρο πάντως ότι

ο καθορισμός του στόχου πωλήσεων συνιστά την έκφραση απλής υποχρεώσεως ως προς τα χρησιμοποιούμενα μέσα και ότι στον καθορισμό αυτόν προέβησαν από κοινού τα συμβαλλόμενα μέρη ή, σε περίπτωση διαφωνίας, τρίτος εμπειρογνώμονας.

3) Η απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ισχύει επί ρητρών που περιλαμβάνονται σε σύμβαση αντιπροσωπείας αυτοκινήτων στην περίπτωση κατά την οποία αυτές δεν τυγχάνουν της κατά κατηγορία απαλλαγής, αν, λαμβάνοντας υπόψη το οικονομικό και νομικό πλαίσιο, οι ρήτρες αυτές έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα τον αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και μπορούν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

Ragnemalm Schintgen Mancini

Kapteyn Hirsch

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 30ής Απριλίου 1998.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του έκτου τμήματος

H. Ragnemalm